

Олександр ІЩУК, Наталя НІКОЛАЄВА

АРЕШТ ОСИПА ДЯКОВА 1940 Р. У СВІТЛІ ДОКУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Протягом часу, який минув з моменту здобуття незалежності України 1991 р., значну увагу громадськість приділяла вивченню раніше заборонених тем української історії. Однією з них є діяльність

Осип Дяків. Фото 1940 р.

Організації Українських Націоналістів (бандерівців) – ОУН(б) та Української Повстанської Армії – УПА у 1942–1955 рр. Актуальність цієї теми зумовлена яскраво вираженим українським державницьким спрямуванням названих організацій, а також цілим комплексом суперечностей, пов'язаних із нею.

Не дивно, що дослідники, які вивчають український національно-визвольний рух 1940–1950-х рр., передовсім намагаються продемонструвати його здобутки та втрати, аналізуючи біографії керівників ОУН та УПА.

Протягом останніх років з'явилось чимало цікавих наукових та науково-популярних праць, присвячених діяльності ОУН та УПА, у яких, зокрема, висвітлено й біографії керівників українського

націоналістичного руху. Це праці В. Северина¹, В. Сергійчука²,

¹ Северин В. Д. Незгоєні рани. [Про вояка УПА В. Андрусика]. – Снятин: Прут, 1997. – 86 с.

² Сергійчук В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали. – К., 1996. – 494 с.; Сергійчук В. Наша кров – на своїй землі. – К.: Укр. вид. спілка, 1996. – 44 с.; Сергійчук В. Трагедія українців Польщі. – Тернопіль, 1997. – 438 с.; Сергійчук В. Український здви́г. 1939-1955. Закарпаття. – К., 2004. – 840 с.; Сергійчук В. Український здви́г. 1939-1955. Волинь. – К., 2005. – 840 с.; Сергійчук В. Український здви́г. 1939-1955. Прикарпаття. – К., 2005. – 840 с.; Сергійчук В. Український здви́г. 1939-1955. Поділля. – К., 2005. – 840 с.; Сергійчук В. Український здви́г. 1939-1955. Наддніпрянина. – К., 2005. – 840 с.

А. Кентія³, А. Русначенка⁴, В. Рог⁵, Л. Онишко⁶, П. Содоля⁷, І. Гуцака⁸ та інших дослідників. Низку документів про керівників підпілля ОУН(б) видано у новій серії багатотомного видання «Літопис УПА».

Нашу статтю присвячено одному з маловивчених епізодів життя керівника Львівського крайового проводу ОУН(б) в 1948–1950 рр. Дякова Осипа Васильовича – «Артема», «А. Осипенка», «Наума», «О. Гончарука», «Цвочка», «608», від чийого дня народження 21 червня 2006 р. минуло 85 років.

Про життєвий шлях Дякова О. В. у науковій літературі вже написано доволі багато, окремі його твори надруковано і в «Літописі УПА»⁹, і в інших виданнях. Зокрема, за кордоном ще в 1960-ті рр. вийшов друком збірник його статей, опублікованих свого часу в оунівських часописах «Ідея і чин», «За українську державу» та інших, які потрапили на Захід кур'єрським шляхом¹⁰.

Як відомо з комунікату ОУН(б) про загибель Осипа Дякова, виданого підпіллям у грудні 1950 р., він народився 1921 р. в родині селянина в с. Олесин Козівського р-ну Тернопільської обл. і вже з юнацьких років, усвідомлюючи всю трагічність підневільного становища українського народу, брав активну участь спочатку в Юнацтві ОУН під час навчання в Бережанській середній школі (колишній гімназії), а згодом і у дорослій мережі ОУН. У 1940 р. він вступив на філологічний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка, але менше ніж через місяць був заарештований у м. Львові за участь у роботі ОУН на Бережанщині¹¹. Лише внаслідок раптового початку війни він уникнув смерті і в липні 1941 р. втік з Бердичівської в'язниці, щоправда із серйозно підірваним здоров'ям. З 1941 р. Дяків був учасником окружного осередку пропаганди на Бережанщині, а в 1943–1944 рр. – членом Крайового

³ Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів (1929-1941 рр.). – К., 1998. – 201 с.; Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів (1941-1942 рр.). – К., 1998. – 202 с.; Кентій А. Українська військова організація (УВО) 1920-1928 рр.: Короткий нарис. – К., 1998. – 82 с.

⁴ Русначенко А. Розумом і серцем. Українська суспільно-політична думка 1940-1980-х років. – К., 1999. – 324 с. Русначенко А. Народ збурений. Національно-визвольний рух в Україні й національні рухи опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії. – К., 2002. – 519 с.

⁵ Рог В. Життя для України. – К., 2003. – 70 с.

⁶ Онишко Л. Катерина Зарицька. Молитва до сина. – Львів, 2002. – 176 с.

⁷ Содоль П. Українська Повстанча армія, 1943-1949: Довідник. – Нью-Йорк: Пролог, 1994. – 199 с.

⁸ Гуцак І. Марко Бослав – сурмач УПА. – Львів, 2002. – 88 с.

⁹ Напр.: Літопис Української Повстанської Армії. – Торонто, 1995. – Т. 24.

¹⁰ Дяків-Горновий О. Ідея і чин: Повна збірка творів. – Нью-Йорк–Торонто–Мюнхен, 1968. – 408 с.

¹¹ Рог В. Життя для України. – К., 2003. – С. 46.

проводу юнацтва ОУН(б) на західноукраїнських землях та членом редакційної колегії журналу «Юнак». Водночас він, користуючись псевдонімом «Юрій», редагував інформаційний бюлетень «Вісті». У 1945–1948 рр. Дяків був членом Головного осередку пропаганди при проводі ОУН(б), де редагував підпільні листівки, журнали, звернення, та інші видання, а з кінця 1948 р., після загибелі 4 листопада керівника Львівського краєвого проводу ОУН(б) Тершаковця Зиновія – «Федора», був призначений його наступником. У 1949 р. його було обрано до складу Центрального «проводу» ОУН(б) (Проводу ОУН(б) на українських землях), а у 1950 р. – членом Української Головної Визвольної Ради (УГВР) та Заступником Голови Генерального Секретаріату УГВР¹².

За активну участь у підпіллі та внесок у справу Української національної революції, у справу боротьби за визволення українського народу, Дяків постановами УГВР та Головного Командира УПА був нагороджений Срібним та Золотим хрестом бойової заслуги. По лінії УПА йому було надано звання сотника-політвиховника. Керівники підпілля особливо відзначали його ідеологічно-політичні праці і статті, які були першорядною зброєю проти більшовизму й переконували кожну людину доброї волі зрозуміти та підтримувати український національно-визвольний рух.

Осип Дяків загинув 28 листопада 1950 р. в криївці у лісі біля с. Велике Поле Івано-Франківського р-ну Львівської обл. У Центральному державному архіві громадських об'єднань України упорядники серійного книжкового видання «Літопис УПА» віднайшли доповідну записку Львівського обкому партії до ЦК КП(б)У від 2 грудня 1950 р. про обставини його загибелі, яку нещодавно було опубліковано¹³.

У підпіллі ОУН(б) Дякова шанували і за життя, і після загибелі. Це підтверджує той факт, що наказом Головного Командира УПА Василя Кука – «Василя Ковалю» від 12 жовтня 1952 р. йому було посмертно присвоєно військове звання підполковника УПА¹⁴.

У багатьох виданнях з історії ОУН(б) та УПА в Україні згадується той факт, що Дяків О. В. під час першої радянської окупації Західної України 1940 р. був заарештований органами НКВД й засуджений, однак деталі цього процесу до сьогодні відсутні у науковій літературі.

В Управлінні СБ України в Тернопільській обл. зберігається архівна кримінальна справа № 13897-П на Дякова О. В., чий матеріал

дають змогу краще зрозуміти біографію одного з керівників підпілля ОУН(б) в Україні.

У матеріалах справи вказано, що Дяків Осип Васильович народився 1921 р. (точної дати в анкеті арештованого немає, але сам Дяків уже згодом, після суду, у касаційній скарзі вказує день свого народження –

21 червня) у родині селян-середняків у с. Олесин Козівського р-ну Тернопільської обл. З-поміж його рідних в анкеті названі: батько – Василь Дяків, 48 років, займався сільським господарством; мати – Юстина Дяків, 42 роки; бабуся – Корняк Марія, 63 роки¹⁵. У 1940 р. він отримав повну середню освіту – закінчив Бережанську гімназію. Влітку 1940 р. вступив на філологічний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка та був поселений у студентському гуртожитку в м. Львові за адресою вул. Коперника, 36¹⁶.

Цікавим є той факт, що на момент вступу до університету Дяків був комсомольцем. У комсомол він вступив навесні 1940 р. та отримав членський квиток № 8943455¹⁷. Згодом, на допитах, він визнав, що вступив до комсомолу вже членом ОУН. У ті роки ОУН намагалася не допустити вступу свідомої української молоді до комсомолу, та й сама молодь трималася осторонь від подібних незрозумілих їй радянських організацій¹⁸. Цілком імовірно, що такий крок Дяків зробив з далекосяжними намірами, прагнучи досягти кількох цілей, адже, поперше, його участь у комсомолі давала змогу відвернути від нього підозри щодо участі в ОУН; по-друге, за тогочасної системи саме комсомольці мали найкращі перспективи для вступу на навчання до університетів, а також довіру з боку представників влади. Можна

Повідомлення про зарахування Осипа Дякова в студенти Львівського державного університету ім. І. Франка

¹² Державний архів СБ України (далі – ДА СБ України). – Ф. 13. – Спр. 372. – Т. 7. – Арк. 133–134.

¹³ Літопис УПА. Нова серія. – Київ–Торонто, 2003. – Т. 7. – С. 377–380.

¹⁴ Армія безсмертних. Повстанські світлини. – Львів, 2002. – С. 18.

¹⁵ ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 8.

¹⁶ Там само. – Арк. 4.

¹⁷ Там само. – Арк. 6.

¹⁸ Купяк Д. Спогади нерозстріляного. – Львів, 1993. – С. 102–104.

припустити, що, оцінивши ці тактичні вигоди, Дяків вступив до комсомолу із дозволу своїх безпосередніх керівників в ОУН.

Дяків О. В. був заарештований 25 вересня 1940 р. Бережанським райвідділом НКВД по Тернопільській області¹⁹. Де саме його затримали, у справі не вказано, однак це могло статися і в с. Олесин, за місцем проживання його батьків, і у м. Львові, за місцем навчання²⁰. Його було обвинувачено в участі в антирадянській «контрреволюційній» організації ОУН, яка прагнула підняти збройне повстання проти радянської влади, повалити її силовим шляхом та встановити Українську самостійну державу, тобто у «злочинах», передбачених статтями 54-2 та 54-11 кримінального кодексу Української Радянської Соціалістичної Республіки.

Разом з Дяковим були також заарештовані Никифорук Мирослава Степанівна, 1920 р. н., ур. м. Бережан, студентка фармацевтичного факультету Львівського медичного інституту, яка свого часу навчалася разом із ним у Бережанській гімназії, та Вітковська Володимир Григорівна, 1919 р. н., на момент арешту – вчителька молодших класів у м. Бережанах. Їх також було звинувачено в участі в ОУН та зв'язку з Дяковим й іншими учасниками підпілля.

При вивченні справи на Дякова О. В. одразу ж впадає в око декілька особливостей її провадження, на які варто вказати. По-перше, за період від 26 вересня до 31 грудня 1940 р., тобто за 96 днів – від моменту арешту та до підписання обвинувального висновку, – в його справі міститься лише 8 протоколів допитів. Імовірно, що значна кількість протоколів не була підшита до справи. Таке радян-

ське провадження справ було тоді зовсім не поодиноким явищем. По-друге, слід зазначити, що старший слідчий слідчої частини УНКВД по Тернопільській області Галигін, який безпосередньо допитував Дякова, мабуть, дуже поспішав з оформленням протоколів допиту, написаних власноручно, оскільки в них міститься чимало

помилко, а знаки пунктуації практично відсутні. Цілком імовірно також те, що до справи спеціально підшили лише ті протоколи допиту, які були необхідні слідству для доведення провини арештованого, а інші просто знищили. На таку думку нашої впадає той факт, що Дяків давав власноручні свідчення, які не було додано до справи. На одному клаптику паперу з його свідчень, а саме на зворотному боці, було написано довідку про вилучення речей в арештованої Никифорук²¹.

На допитах у Тернопільській в'язниці Дяків визнав, що Богдан Івашків залучив його до ОУН ще за існування Польської держави, під час навчання в Бережанській гімназії 1938 р., а 1939 р. він став помічником керівника розвідки Бережанського повіту, учителя початкової школи в с. Комарівці Бережанського р-ну Мірчука – «Богуна». Перший псевдонім Дякова в підпіллі, який йому дав один з керівників повіту, – «Осет»²². Помітно також, що у свідченнях він намагався давати якнайменше свідчень про свою роботу в ОУН та про зв'язки з учасниками підпілля і тим самим якомога применшити власну роль в ОУН і приховати організаційні таємниці. Показовим у цьому сенсі є факт заперечення з боку Дякова активного організаційного зв'язку зі ще одним згодом відомим керівником ОУН – Василем Галасою, також уродженцем с. Олесин і, за спогадами

Студентський квиток Мирослави Никифорук

Арештований

Прозвізати всіх країн, європейських!

ОСОБИСТА КАРТКА № _____

на право надання місця в студентському гуртожитку

1. Прізвище *Дяків*

2. Ім'я *Олександр*

3. По батькові *Васильович*

4. ВУЗ. *М. У.*

5. Адреса в. п. с. _____

6. Корпус № *І. Комарівська 36*

7. Кімната № *67*

Завіс будинку _____

м. Львів, дня *3/12* 1940 р.

Особиста картка на право надання місця в гуртожитку

¹⁹ ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 3.

²⁰ Рог В. Життя для України. – К., 2003. – С. 46–47.

²¹ ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 33.

²² Там само. – Арк. 95.

дружини останнього М. Савчин, його близьким другом²³. Правду про їхню активну участь в українському національно-визвольному русі оприлюднив у своїх спогадах сам Василь Галаса²⁴.

Звісно, у справі немає прямих підтверджень тиску слідчого на арештованого з метою отримати свідчення. Безсумнівно, що зараз важко визначити, чи застосовували недозволені методи впливу на арештованого Дякова. Характерно проте, що він спочатку не хотів визнавати себе винним і зізнався в участі в ОУН лише під тиском обставин, коли йому пред'явили написаний його власною рукою реферат на тему: «Український націоналізм – це невпинний змаг до чину». До того ж, у протоколі відображено, що він перед тим, як «чистосердечно» посвідчити проти себе, попросив вийти з кабінету якогось товариша, щоб слідчий залишився один²⁵. Фраза з комунікату про загибель стосовно сильно підірваного здоров'я у Дякова після виходу з радянської в'язниці наводить на думку про силові методи впливу на в'язня. Зважаючи на специфіку роботи НКВД в ті роки та згадку про порушене після перебування у в'язниці здоров'я, можна припустити, що недозволені методи до Дякова таки вживали.

Після допитів Дякова, Вітковської та Никифорука й очних ставок між ними їхні справи було об'єднано провадженням в одну спілну, а 31 грудня 1940 р. заступник начальника УНКВД по Тернопільській області старший лейтенант держбезпеки Чоботов підписав обвинувальний висновок. У ньому Дякова звинувачено в тому, що від 1938 р. він був учасником ОУН, яка мала своїм завданням підготувати збройне повстання з метою повалити радянську владу та встановити на території Західної України самостійну українську державу буржуазного типу, а також у тому, що в ОУН займав посаду помічника керівника розвідки Бережанського повіту, брав участь у вербуванні Вітковської в ОУН та стеженні за представниками органів радянської влади, тобто вчинив «злочини», передбачені статтями 54-2 та 54-11 КК УРСР. Справу щодо обвинувачення Дякова, Никифорука та Вітковської було направлено до Тернопільського обласного суду через обласного прокурора²⁶.

30 січня 1941 р. в м. Тернополі (Тернополі) відбувся суд над Дяковим, Никифоруком і Вітковською. У науковій літературі, присвяченій першій радянській окупації Західної України, вже достатньо написано про

особливості таких судів, на яких усе було вирішено практично заздалегідь, а підсудні не мали шансів бодай на часткове виправдання²⁷. Стосовно конкретного випадку з Дяковим О. В. варто зазначити, що стенограма протоколу судового засідання займає лише три аркуші зі зворотною, написані вручну, причому автор зовсім не був обізнаний з пунктуацією – практично весь текст іде суцільно, без крапок та ком²⁸. Звісно, що суд не взяв до уваги пояснень підсудних. Вироком, винесеним у справі, Дяків О. В. був засуджений за статтями 54-2 та 54-11 КК УРСР до 10 років виправно-трудова таборів без конфіскації майна²⁹. Треба визнати, що такий вирок був ще не найсуворішим, адже прокурор вимагав для Дякова вищої міри покарання – розстрілу³⁰.

Особливе зацікавлення викликає касаційна скарга Осипа Дякова до Верховного Суду УРСР у м. Києві, написана в Тернопільській в'язниці 7 лютого 1941 р. У ній Дяків пише, що не почувається винним до такої великої кари, до якої його засудив Тернопільський обласний суд, та просить зменшити її, покликаючись на свою молодість і те, що «я ніколи не був карний, що зріс і виховувався в обставинах капіталістичного ладу, в буржуазній державі, а все, головно школа, в якій я вчився, було спрямовано на баламучення молоді і виховування її у буржуазному дусі і це мало свої наслідки»³¹.

Проте, зважаючи на ставлення радянської влади до учасників українських на-

Осип Дяків. Фото 1940 р.

²⁷ Наприклад: Рубльов О. С., Черченко Ю. А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції. – К., 1994. – С. 208–210.

²⁸ ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 95–97.

²⁹ Там само. – Арк. 98–100.

³⁰ Там само. – Арк. 97.

³¹ Там само. – Арк. 105.

²³ Савчин М. Тисяча доріг. Спогади жінки учасниці підпільно-визвольної боротьби під час і після Другої світової війни. – К., 2003. – С. 162.

²⁴ Галаса В. Наше життя і боротьба. – Львів, 2005. – С. 14–16, 19.

²⁵ ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 10.

²⁶ Там само. – Арк. 88–89.

ціоналістичних організацій, яких вона називала «найлютішими ворогами українського народу», це прохання не мало шансів бути виконаним. Ухвалою Судової колегії в кримінальних справах Верховного Суду УРСР від 17 квітня 1941 р. касаційну скаргу Дякова відхилено, а вирок Тернопільського обласного суду щодо нього залишено у силі³².

Після винесення вироку Дяків О. В. і далі перебував у Тернопільській в'язниці, а згодом, як уже було сказано, у в'язниці м. Бердичева, звідки йому вдалося втекти після нападу Німеччини на СРСР та продовжити роботу в націоналістичному підпіллі. По-іншому склалася доля засуджених разом із ним Никифорок М. С. та Вітковської В. Г. Учителька Вітковська була розстріляна «у зв'язку з початком військових дій на Україні» 29 червня 1941 р., а про подальшу долю Никифорок у справі матеріалів немає.

Згідно зі статтею 1 Закону Української РСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17 квітня 1991 р. Прокуратура Тернопільської області 6 травня 1992 р. реабілітувала Дякова Осипа Васильовича, а разом з ним і Никифорок М. С. та Вітковську В. Г.³³.

Гадаємо, подробиці слідства та процесу найкраще проілюструють наведені нижче документи з архівної кримінальної справи на Дякова О. В. Вони друкуються відповідно до оригіналу, практично без виправлень, окрім необхідних для розуміння змісту. Сподіваємося, що наведені документи допоможуть поглибити знання біографії Дякова О. В. – одного з чільних керівників українського націоналістичного підпілля в Україні.

³² ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 111–112.

³³ ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 125.

ДОКУМЕНТИ З АРХІВНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ О. В. ДЯКОВА

№ 1

ПОСТАНОВА ПРО МІРУ ЗАПОБІГАННЯ ЩОДО О. В. ДЯКОВА

Форма № 2.

«УТВЕРЖДАЮ»
Народный Комиссар
Внутренних Дел УССР
НАЧАЛЬНИК БЕРЕЖАНСКОГО
РО НКВД
ЛЕЙТЕНАНТ
ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
/ФЕДОТЕНКО/
«25» сентября 1940 г.

Арест санкционирую
ПРОКУРОР
БЕРЕЖАНСКОГО Р-НА
/КАГАМЛИЦКИЙ/
«25» сентября 1940 г.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ (об избрании меры пресечения)

Гор. Бережаны «25» сентября 1940 г. Я, Оперуполномоченный 3-го отдела Бережанского РО НКВД ШЕВЧЕНКО рассмотрев поступившие в НКВД УССР материалы о преступной деятельности:

Фамилия ДЯКИВ

Имя и отчество Осип Васильевич

Год рождения 1921 место рождения с. Олесин Козовского р-на Тернопольской области

Профессия и специальность студент Львовского Гос. Университета

Место работы и должность _____

парт. б/п

Образование среднее нац. украинец гр-во СССР

Семейное положение х о л о с т

Адрес с. Олесин Козовского р-на Тернопольской области /до ареста проживал г. Львов ул. Коперника № 36/

НАШЕЛ: что ДЯКИВ Осип Васильевич подозревается в преступлениях предусмотренных 54-2, 54-11, 54-13 ст. УК УССР и принимая во внимание, что ДЯКИВ Осип Васильевич

находясь на свободе может скрыться от следствия и суда

руководствуясь ст.ст. 143, 145 и 156 УПК УССР

ПОСТАНОВИЛ

Мерой пресечения способов от уклонения от следствия и суда
Дякиву Осипу Васильевичу
избрать содержание под стражей, о чем объявить арестованному под
расписку в настоящем постановлении.

В соответствии со ст. 144 УПК УССР, копию постановления
направить Прокурору, передать начальнику тюрьмы для приобщения
к личному тюремному делу.

Следователь ОПЕРУПОЛНОМОЧЕННЫЙ РО НКВД
/ШЕВЧЕНКО/

«Согласен» Начальник _____

Настоящее постановление мне объявлено «26» / IX 1940 г.
Дяків

На документі є напис чорнилом: «Исправленному “Осип” и “Дякив”
верить. Ст[арший] следователь с[ледственной]ч[асти]» (підпис
нерозбірливий).

Згори підписи скріплені печатками НКВД та Прокуратури
Тернопільської обл. У кінці тексту – синя трикутна печатка: «4 с/ч.
Областное управление Н.К.В.Д. т.о.г. Тернополь».

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 1.
Оригінал. Машинопис.

№2

ПОСТАНОВА НА АРЕШТ О. В. ДЯКОВА

«УТВЕРЖДАЮ»
НАЧАЛЬНИК БЕРЕЖАНСКОГО
РО НКВД
ЛЕЙТЕНАНТ
ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
/ФЕДОРЕНКО/
«25» сентября 1940 г.

АРЕСТ САНКЦИОНИРУЮ:
ПРОКУРОР
БЕРЕЖАНСКОГО Р-НА
/КАГАМЛИЦКИЙ/
«25» сентября 1940 г.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
/на арест/

гор. Березжаны 25 сентября 1940 года

Я, оперуполномоченный 3-го отд-ния Березжанского РО НКВД
ШЕВЧЕНКО, рассмотрев поступившие в Березжанский РО НКВД
материалы о преступной деятельности:

ДЯКИВА Осипа Васильевича, 1921 г. рождения, уроженца и
жителя с. Олесина Козовского р-на Тернопольской области, украинец,
из крестьян зажиточных середняков, б[ес]/п[артийный], холост, имеет
среднее образование, по профессии студент, со слов не судим.

НАШЕЛ:

что ДЯКИВ Осип Васильевич является активным членом
контрреволюционной шпионской организации украинских наци-
оналистов в настоящий момент проводит свою контрреволюционную
шпионскую деятельность против Советской власти за создание
«САМОСТИЙНОЙ Украины».

ПОСТАНОВИЛ:

ДЯКОВА Осипа Васильевича проживающего в с. Олесин
Козовского района Тернопольской области подвергнуть аресту и
обыску.

ОПЕРУПОЛНОМОЧЕННЫЙ РО НКВД
/ШЕВЧЕНКО/

На документі є напис чорнилом: «Исправленному “Дякив” и “Осип”
верить. ст[арший] след[ователь] с[ледственной]ч[асти]» (підпис

нерозбірливий). Згори підписи скріплені печатками НКВД та Прокуратури Тернопільської області.

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 2.
Оригінал. Машинопис.

№ 3.

ОРДЕР НА АРЕШТ О. В. ДЯКОВА

ОРДЕР № _____

Бережанський РО НКВД

Предъявителю сего ордера сотруднику Бережанского РО НКВД тов. Шевченко поручается произвести арест и обыск у гр-на Дякив[а] Осип[а] Васильевича проживающего в с. Олесин Козовецкого р-на Тарнопольской области.

НАЧАЛЬНИК БЕРЕЖАНСКОГО РО НКВД
ЛЕЙТЕНАНТ ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
/ФЕДОРЕНКО/

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 3.
Оригінал. Машинопис.

№ 4

АНКЕТА АРЕШТОВАНОГО О. В. ДЯКОВА

НКВД СССР

АНКЕТА АРЕСТОВАННОГО

ВОПРОСЫ:	ОТВЕТЫ:
1. Фамилия	Дякив
2. Имя и отчество	Иосиф Осип Васильевич
3. Год и место рождения	Родился в 1921 году Тарнопольская область (край) Козовский район село Олесено гор. _____
4. Постоянное местожительство (адрес)	с. Олесено, Козовского р-на, Тарнопольской об-сти. До ареста проживал в г. Львове ул. Коперника № 36 /общезжитие Львовского Госунивер[ситета]/

5. Профессия и специальность	студент
6. Последнее место службы и должность или род занятий	а) учреждение <u>Львовский Государственный Университет</u> предприятие _____ б) должность <u>студент</u> в) звание _____ г) в систему какого наркомата, или другого руководящего органа входит учреждение (предприятие) <u>народный ком[иссариат] просвещения</u> д) если не работает – когда уволен «__» _____ 19__ г.
7. Партийная принадлежность	а) в прошлом <u>б[ез]п[артийный]</u> , б) в настоящее время б/п <u>комсомолец</u> билет № _____
8. Национальность	украинец
9. Гражданство (при отсутствии паспорта, указать какой документ удостоверяет гражданство)	а) гражд[данство] (подд[анство]) <u>УССР</u> б) Паспорт <u>КТ 676452</u> кем выдан <u>Козовским РОМ. – НКВД, Тарнопольской области.</u>
10. Образование (подчеркнуть и указать, что закончил)	высшее, <u>среднее</u> , низшее <u>Окончил в 1949 г. Бережанскую среднюю школу</u>
11. К какой общественной группе себя причисляет (подчеркнуть)	Рабочих, служащих, колхозников, <u>единоличников</u> , кустарей, свободных профессий, служителей культа, иждивенцев, прочих
12. Социальное происхождение (кем были отец и мать)	<u>из крестьян-зажиточных</u>
13. Имущественное положение и чем занимался до 1929 года	а) имущ. полож. _____ б) занятие _____
14. То же до 1917 года	а) имущ. полож. _____ б) занятие _____
15. Служба в царской армии и чин	<u>не служил</u>
16. Служба в белой армии (какой) и чин	<u>не служил</u>
17. Категории воинского учета	<u>допризывник</u>
18. Участие в к-р восстаниях и бандах (когда и где)	<u>не участвовал</u>

19. Судимости (состоял ли под судом и следствием, где, когда, за что, приговор)	<i>со слов не судим</i>
20. Примыкал ли к антисоветским партиям и организациям (меньшевики, с[оциалисты]-р[еволюционеры], анархисты, троцкисты, правые националисты и т.д.), где и когда	<i>не участвовал</i>
21. Состав семьи (о каждом указывать фамилию, имя, отчество, возраст, место работы и должность, адрес)	отец <i>Дяків Василь Йосифович</i> , 48 лет, занимался сельским хозяйством мать <i>Дяківа Юстина</i> , 42 года Бабушка Корняк Мария, 63 года муж холост _____ жена - _____ дети - _____ братья (сестры) - _____
Личная подпись арестованного	<i>Дяків</i>
1. Особые приметы арестованного	<i>ниже среднего роста, прическу носят на бок, шатен.</i>
2. Кем и когда арестован или откуда прибыл (номер ордера)	<i>РО НКВД г. Бережаны 25/IX-40 г.</i>
3. Направлен в	<i>Тарнопольскую тюрьму.</i>
4. Другие замечания	_____
5. Должность, звание и фамилия сотрудника, опросившего арестованного и заполнившего анкету	<i>Опер[ативный] Упол[номоченный] РО НКВД г. Бережаны т. Шевченко</i>
Подпись	<i>Дяків</i>
«25» сентября 1940 г.	_____
1. Социальная принадлежность	_____
2. Отрасль хозяйства госаппарата, культуры	_____
3. Управление	_____
4. Политическая окраска	_____
5. Характер преступления	_____
Фамилия и подпись сотрудника	_____
1-го Спецотдела	_____
«_____» _____ 19____ г	_____

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 4–5.
Оригінал. Рукопис.

№ 5

ПРОТОКОЛ ОБШУКУ О. В. ДЯКОВА

Протокол обыска

г. Бережаны 1940 г. сентября «25» дня
Я Опер[ативный] Упол[номоченный] РО НКВД г. Бережаны Шевченко
сего числа на основании ордера № _____ от _____
выданного РО НКВД г. Бережаны
произвел личный обыск у Дякова Йосифа Васильевича
проживающего по ул. _____
Д. № _____ кв. № _____. Обыск производился
в присутствии понятых _____
на основании ордера задержан гр.-н Дяків Йосиф Васильевич

ПРИ ОБЫСКЕ ОБНАРУЖЕНО			
№№	Наименование предметов	количество	в каком состоянии
1.	<i>Паспорт КТ № 676452</i>	<i>один</i>	<i>-</i>
2.	<i>Комсомольский билет №8943455</i>	<i>один</i>	<i>-</i>
3.	<i>Карточка на получение места в общежитии</i>	<i>одна</i>	<i>-</i>
4.	<i>Справка с Гос. Университета г. Львова о зачислении студентов</i>	<i>одна</i>	<i>-</i>
5.	<i>Карманные часы</i>	<i>одни</i>	<i>-</i>
6.	<i>Бумажник клеенчатый</i>	<i>один</i>	<i>средний</i>

Жалоб на сотрудников НКВД при обыске и аресте

Обыскиваемый: *Дяків*

Понятые:

Производящий обыск: *Оп[еративный] Уп[олномоченный] РО НКВД г. Бережаны*

/Шевченко/

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 6.
Оригінал. Рукопис.

№ 6

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ О. В. ДЯКОВА ВІД 26 ВЕРЕСНЯ 1940 Р.

У С С Р

НАРОДНИЙ КОМИССАРИАТ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
УПРАВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

ПРОТОКОЛ ДОПРОСА

К ДЕЛУ № _____

1940 г. сентября мес. 26 дня. Я ст[арший] след[ователь]
с[ледственного] отдела] УНКВД по Т[ернопольской] области]
Галыгин допросил в качестве обвиняемого

1. Фамилия Дяків
2. Имя и отчество Осип Васильевич
3. Дата рождения 1921
4. Место рождения с. Олесино Козовского р-на
5. Место жительства с. Олесино Козовского р-на
6. Национальность и гражданство (подданство) украинец
7. Паспорт есть
8. Род занятий учащийся
9. Социальное происхождение из крестьян-середняков
10. Социальное происхождение (род занятий и имущественное положение)
 - а) до революции –
 - б) после революции 17 / IX - 39 г. учащийся
11. Состав семьи Отец Василий 48 лет, мать Юстина 42 года, Бабушка Корняк Мария 63 года. Отец занимается с[ельским] х[озяйств]вом
12. Образование (общее, специальное) среднее
13. Партийность (в прошлом и настоящем) ВЛКСМ с 1940 года
14. Каким репрессиям подвергался, судимость, арест и др. (когда, каким органом и за что)
 - а) до революции не подвергался
 - б) после революции не подвергался
15. Какие имеет награды (ордена, грамоты, оружие и др.) при сов[етской] власти не имеет
16. Категория воинского учета запаса и где состоит на учете Допризовник
17. Служба в Красной Армии (красной гвардии, в партизанских отрядах когда и в качестве кого) нет
18. Участие в бандах, к[онтр]-р[еволюционных] организациях и восстаниях со слов не участвовал

19. Сведения об общественно-политической деятельности нет
ПРИМЕЧАНИЕ: Каждая страница протокола должна быть заверена подписью допрашиваемого, а последняя и допрашивающего.
Показания обвиняемого (свидетеля) Дяківа О. В. от «26» / IX 1940 г.

Вопрос: О каких нелегальных организациях на территории вашего района вы знали при б[ывшей] Польше?

Ответ: Я слышал при б[ывшей] Польше об украинской националистической организации ОУН.

Вопрос: А что вы слышали о нелегальных организациях уже при установлении советской власти на территории западной Украины?

Ответ: О существовании нелегальных организаций после установления советской власти я ничего не слышал.

Вопрос: Следствие располагает данными о том, что вы были членом к[онтр]/р[еволюционной] организации украинских националистов – ОУН, подтверждаете это?

Ответ: Нет этого я не подтверждаю и членом организации ОУН я не был.

Вопрос: Следствие требует, чтобы вы прекратили заpirationство и начали давать правдивые показания?

Ответ: Я даю правдивые показания, что в организации ОУН меня никто не вербовал и членом ее я никогда не был.

Вопрос: Вы Ивашкова Богдана знае[те]?

Ответ: Да Ивашкова Богдана я знаю.

Вопрос: Когда вас завербовал Ивашков Богдан?

Ответ: Ивашков Б. меня не вербовал.

Вопрос: Вы Никифорок Мирославу знаете?

Ответ: Да, я ее знаю.

Вопрос: Кто Никифорок Мирославу передал вам на связь?

Ответ: Никифорок Мирославу мне на связь никто не передавал.

Вопрос: Кому вы передали написанный вами реферат.

Ответ: Никакого реферата я не писал и никому не давал.

Вопрос: Следствие избобличает вас собственноручно написанным вами рефератом ОУН, подтверждаете вы это?

Ответ: Нет, этот реферат я не писал и никому не передавал.

Вопрос: Вы комсомолец?

Ответ: Да, я поступил в комсомол в марте м-це 1940 года.

Вопрос: Как у вас хватило совести одновременно быть в комсомоле и в тоже время быть в к[онтр]/р[еволюционной] организации украинских националистов?*

* У тексті рукою слідчого дописано: «Вставленному слову “организации” верить». Дяків Галыгин».

Ответ: Членом к[онтр]/р[еволюционной] организации я не был.

Вопрос: До каких пор вы будете следствию говорить неправду?

Ответ: Я решил следствию говорить правду, только пускай выйдет сидящий товарищ, я хочу чтобы вы были одни.

Вопрос: Кто завербовал вас в к[онтр]/р[еволюционную] националистическую организацию?

Ответ: Впервые в 1938 году примерно в ноябре или декабре месяце в к[онтр]/р[еволюционную] украинскую организацию меня завербовал Богдан Ивашков, завербовал меня он в г. Бережаны когда я учился в гимназии.

Вопрос: А когда вы были вторично завербованы и кем?

Ответ: Вторично я был завербован также в г. Бережаны в конце апреля 1940 года учителем с. Лапшино Бережанского р-на, фамилии этого учителя я не знаю, так как на мой вопрос, «кто он такой» он мне ответил, что этого мне знать не нужно.

Вопрос: Почему вы не зная кто пришел к вам, дали согласие работать в организации ОУН?

Ответ: Этот учитель назвал мне Ивашкова Богдана и сказал, что ему поручено договориться со мной о дальнейшей работе организации ОУН.

Вопрос: Какое задание вам дал этот учитель после вербовки?

Ответ: Он дал мне книгу по разведке оуновской организации «Пашни буряки» и сказал, чтобы я хорошо выучил отдельные моменты в разведке ОУН.

Вопрос: Долго вы были у него на связи?

Ответ: Нет, не долго. Недели через две после того, когда он меня завербовал и дал книгу «Пашни буряки», я с ним встретился и он мне сказал, что он передает меня на связь другому, одновременно сказал, что встреча с этим другим будет около хутора Сеньков по паролю «Я от Черника» на что я должен ответить: – «Ага добры». Это было примерно в июле месяце с[его] г[ода]. Когда я пошел к хутору Сеньков и там встретился по указанному паролю, но этого человека я также не знал.

Вопрос: Что вам говорил этот человек, который сказал «Я от Черника»?

Ответ: Он предложил мне работать в разведке, на что я дал свое согласие. Потом познакомил меня еще с двумя мужчинами и сказал, что они также будут работать в разведке.

Вопрос: Кто эти двое которые будут работать вместе с вами в разведке?

Ответ: Из этих двоих одного я знаю – это по кличке «Оса» – Бескоровайный /имя и отчество не знаю/. Проживает в хуторе Сеньков лет 25-й, работает в своем х[озьяйст]ве в х. Сеньков, а второго я не знаю, но кличка у него была «№ 1».

Вопрос: О чем вы с ними говорили еще?

Ответ: Больше они мне ничего не говорили, мы назначили встречу около хутора Сеньков и разошлись, а потом примерно в конце июля мы встретились около хутора Сеньков на этой встрече были: Я – Дякив, Бескоровайный – «Оса», «Я от Черника» и Майчук по кличке «Богун». Здесь человек который имел пароль «Я от Черника» передал меня на связь Майчуку по кличке «Богун». Я договорился с Майчуком об очередной встрече и ушел домой, а они еще остались что-то говорить.

Вопрос: Кто такой Майчук?

Ответ: Майчука я знал и раньше, он проживает в с. Дибше, Козовского р-на, работал учителем начальной школы в с. Комаривцы Бережанского района, ему примерно 25-26 лет.

Вопрос: А кого вы еще знаете из членов ОУН?

Ответ: Из членов ОУН я знаю:

- 1) Бескоровайного, о котором я уже говорил.
- 2) Майчука, о нем я уже говорил.
- 3) Никифоруку Мирослава, 20-21 года, проживает в г. Бережаны по улице Загороды № дома не знаю, в настоящее время учится в г. Львове в медицинском факультете на I курсе.
- 4) Витковская Володимира, 20-21 года, украинка, проживает в г. Бережаны по улице Загороды дом № не знаю, учится в г. Бережанах на учительских курсах, где она работает в настоящее время я не знаю, но знаю, что она в 1939 году работала в райкоме партии в г. Бережанах машинисткой.
- 5) Михайлюк Мирон – имя не точно, 21-22 лет, украинец, проживает в Бережанах, ул. Шевченко № дома не знаю, работает в Райзо Бережанского района, работает он агрономом.

Вопрос: Откуда вам известно, что Михайлюк являлся членом организации ОУН?

Ответ: Мне об этом говорил Майчук. Он примерно 13 августа с/г. сказал, что если ему, т.е. Майчуку нужно будет что-либо передать для Михайлюка, то это он будет делать только через меня, в общем Майчук мне сказал, что Михайлюк так же был членом ОУН и имел кличку «Кучерявый» с этим Михайлюком я встречался всего один раз примерно числа 17 августа с/г. Когда я по поручению Майчука передал ему книгу оуновской разведки «Пашни буряки».

Вопрос: Какую кличку вы имели будучи членом ОУН?

Ответ: Я имел кличку «Осет». Эту кличку мне дал человек с которым я имел встречу по паролю «Я от Черника».

Вопрос: Какой пост вы занимали в оуновской организации?

Ответ: Я занимал пост помощника повитовой разведки Бережанского повита. Начальником или проводником повитовой разведки был Майчук.

Протокол записан с моих слов верно и мне прочитан

Дяків

Допросил:
26/IX-40 г.

Гальгин

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 8–12.
Рукопис. Оригінал.

№ 7

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ О. В. ДЯКОВА ВІД 27 ВЕРЕСНЯ 1940 Р.

Протокол допроса

Я ст[арший] след[ователь] следчасти УКНВД по Т[ернопольской] области

Лейт[енант] Г[осударственной] б[езопасности] Гальгин допросил в качестве обвиняемого Дякива

Осипа Васильевича
27. IX-40 года.

Вопрос: Расскажите какую конкретную контрреволюционную работу вы проводили будучи помощником проводника повитовой оуновской разведки?

Ответ: На меня как помощника проводника оуновской разведки лежали задачи наладить связь низовых оуновских разведчиков с повитовой оуновской разведкой. Эту работу я проводил под руководством проводника Майчука.

Вопрос: Какие конкретные задания вы получали от Майчука по налаживанию связей?

Ответ: Примерно в июле м-це 1940 г. Майчук дал мне задание, чтобы я связался с Никифорук и узнал от последней, кого из студентов г. Львова, находящихся тогда на каникулах в г. Бережаны, а также из жителей г. Бережаны можно завербовать в нашу оуновскую организацию*.

Вопрос: Вы с Никифорук связались?

Ответ: Да, связался. Связался я с ней по паролю «Откуда идешь» на что она должна была ответить «с небес». По этому паролю я с ней связался и передал задание Майчука т.е. кого можно завербовать в нашу оуновскую организацию из жителей г. Бережаны.

Вопрос: А что вам на это сказала Никифорук?

Ответ: Никифорук назвала мне несколько фамилий, которые я в свою очередь передал Майчуку.

Вопрос: Кого вам назвала Никифорук?

Ответ: Никифорук мне назвала следующие фамилии:

- а) Витковскую Владимиру
- б) Нагирского Ярослава
- в) Люшняк Василия
- г) Смулка Николая

Вопрос: Впоследствии эти лица стали членами ОУН?

Ответ: Этого сказать не могу, так как когда я передавал их Майчуку то последний мне сказал, что из них подойдет только Витковская, и здесь же Майчук поручил мне передать Никифорук, чтобы она завербовала в оуновскую организацию Витковскую, я это передал Никифорук, которая и завербовала в оуновскую организацию Витковскую.

Вопрос: Откуда вам известно, что Никифорук завербовала Витковскую?

Ответ: Об этом мне говорила сама Никифорук Мирослава.

Вопрос: А кем была завербована в оуновскую организацию Никифорук?

Ответ: Этого я не знаю так как она училась во Львове, то может быть ее завербовали там, но я знаю, что она имела кличку «Незабудька» о чем она говорила мне сама.

Вопрос: По заданию кого вы писали оуновский реферат?

Ответ: Оуновский реферат я писал по заданию Майчука и по его же заданию я его назвал «Украинский национализм це невпынный змаг до чину».

Вопрос: Следствие имеет данные о том, что реферат вы писали не по заданию Майчука, а по заданию Гайдука Семена, подтверждаете вы это?

Ответ: Нет, Гайдука Семена я не знаю, реферат я писал по заданию Майчука которому его и передал примерно в начале августа с/года.

Вопрос: Вы Галаза – из с. Олесин знаете?

Ответ: Да, знаю. Галаза Василий 20-21 года, украинец, житель с. Олесин.

Вопрос: Галаза Василий был членом ОУН?

Ответ: Этого я точно сказать не могу. У нас с Майчуком о Галазе был разговор. Майчук поручил мне встретиться с Галазой и передать что он т.е. Галаза должен быть руководителем третьего района разведки. Когда я пошел на встречу с Галазой, то последний на явку не явился и

* У тексті рукою слідчого дописано: «Вставленному слову “можно” и “Никифорук” верить. Дяків Гальгин».

когда я о несостоявшейся встрече с Галазой доложил Майчуку, то последний мне ответил, что это хорошо и одновременно сказал, чтобы я с Галазой больше не встречался, так как он имеет связь с Н.К.В.Д.

Протокол записан с моих
слов верно и мне прочитан

Дяків

Допросил:

Галыгин

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 13–14.
Рукопис. Оригінал.

№ 8

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ О. В. ДЯКОВА ВІД 30 ВЕРЕСНЯ 1940 Р.

Протокол допроса

Я ст[арший] след[ователь] следчасти УКНВД по Т[ернопольской]
области

Лейт[енант] г[осударственной] б[езопасности] Галыгин допросил в
качестве

обвиняемого Дякива Осипа Васильевича
от 30. IX-40 года.

Вопрос: Кого еще Майчук имел у себя на связи кроме вас?

Ответ: Кто еще кроме меня был у Майчука на связи я не знаю.

Вопрос: Какая конечная цель вашей оуновской организации?

Ответ: Об этих целях и задачах нашей оуновской организации я ничего не слышал, но логика говорит о том, что эта организация должна была свергнуть советскую власть и установить «Самостоятельную Украину».

Вопрос: Каким количеством оружия располагала ваша оуновская организация?

Ответ: В отношении оружия я сказать ничего не могу, так как ничего никогда не слышал.

Вопрос: А какие задачи стояли перед оуновской разведкой и в частности перед вами, как разведчиком ОУН?

Ответ: Как перед оуновской разведкой в целом, так и передо мной как перед разведчиком стояла задача обеспечить организацию необходимой разведкой, но в чем заключалась конкретно разведывательная работа я не помню.

Вопрос: Вы следствию говорите неправду, на допросе от 26 /IX-40 г. вы сказали, что вам при вербовке давали специально книгу «Пашни буряки» чтобы вы ее выучили, а сейчас заявляете, что вы не знаете в чем должна выражаться разведывательная работа вашей организации?

Ответ: О том, что при вербовке мне давали книгу оуновской разведки я не отрицаю, но в чем конкретно выражается деятельность оуновской разведки я сейчас не помню.

Вопрос: Кто такие – Нагирський Ярослав, Люшняк Василий и Смулко Николай и где они находятся в настоящее время?

Ответ: а) Нагирський Ярослав примерно 24 лет, отчества не знаю, проживал в Бережанах, а где находится в данное время я не знаю.

б) Люшняк Василий (отчество не знаю), 25 лет, проживал в Бережанах, по какой улице не знаю, последнее время учился во Львове, а где учился тоже не знаю.

в) Смулка Николай (отчество не знаю), примерно 22-х лет проживал в Бережанах, улицу не знаю, последнее время учился во Львове (но где не знаю) в политехническом институте.

Вопрос: Когда вы их видели последний раз?

Ответ: Лушняка В. и Смудяка последний раз я видел в сентябре м-це с/г. в г. Львове, а Нагирского я видел давно.

Вопрос: О чем вы разговаривали с Лушняком и Смулкой?

Ответ: Я их видел в столо[во]й и с ними не о чем не говорил.

Протокол записан с моих
слов верно и мне прочитан

Дяків

Допросил:

Галыгин

30 / IX-40 г.

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 15–16.
Рукопис. Оригінал.

№ 9

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ О. В. ДЯКОВА ВІД 4 ЖОВТНЯ 1940 Р.

Протокол допроса

Я ст[арший] след[ователь] следчасти УКНВД по Т[ернопольской]
области

Галыгин допросил в качестве
обвиняемого Дякива Осипа Васильевича
от 4 / X-40 года.

Вопрос: Вы знаете Бакалеца?

Ответ: Да, знаю, Бакалец Орест, 19-20 лет, проживает в Подгайцах, в настоящее время учится в 10 классе в гимназии города Бережаны.

Вопрос: А Галушка вы знаете?

Ответ: Да, знаю, Галушка я знаю, это житель с. Бышки, Козовецкого района, примерно 18-19 лет (в настоящее время) в настоящее время учится в Бережанской гимназии в 8 классе.

Вопрос: А Запоронока тоже знаете?

Ответ: Тоже знаю. Запоронок Дмитрий, примерно 18-19 лет, житель с. Ишков Козовецкого или Бережанского района, в настоящее время учится в Бережанской гимназии в 9 классе.

Вопрос: С какого времени Бакалец, Галушка и Запоронок являются членами оуновской организации?

Ответ: Были ли членами оуновской организации Бакалец, Галушка и Запоронок я не знаю, я знаю их как учеников гимназии где я учился.

Вопрос: Кому и когда вы говорили, что Бакалец будет проводником разведки по гимназии?

Ответ: Этого никогда и никому я не говорил, так как о принадлежности их к оуновской организации я ничего не знаю.

Вопрос: Следствие вашим показаниям не верит и требует от вас правдивых показаний?

Ответ: Нет, я следствию говорю правду, никому и никогда я не говорил, что Бакалец будет проводником разведки по гимназии.

Протокол записан с моих слов верно и мне прочитан

Дяків

4/Х-40 г.

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 17.
Оригінал. Рукопис.

№ 10

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ О. В. ДЯКОВА ВІД 14 ЖОВТНЯ 1940 Р.

Протокол допроса

Я ст[арший] след[ователь] следчасти УКНВД по Т[арнопольской] области

Лейт[енант] г[осударственной] б[езопасности] Галыгин допросил в качестве обвиняемого Дякива Осипа Васильевича от 14/Х-40 года.

Вопрос: Расскажите подробно откуда вам стало известно, что Витковская Володимира являлась членом украинской националистической организации?

Ответ: Примерно в июле или августе м-це 1940 года я встретился в г. Бережаны с Никифоруком и в разговоре с ней она мне рассказала что Витковскую Володимиру она уже завербовала в организацию ОУН.

Вопрос: Какая кличка была у Витковской?

Ответ: В отношении клички я ничего не знаю, так как Никифоруком больше в отношении Витковской мне ничего не сказала.

Вопрос: Какие задания Никифоруком давала Витковской?

Ответ: Давала-ли Никифоруком какие-либо задания Витковской я не знаю, так как я с ней т.е. с Никифоруком о Витковской больше ничего не говорил.

Вопрос: Сколько раз и когда вы встречались с Витковской?

Ответ: С Витковской я встречался после того, когда она была уже завербована, но об организации с ней не говорил.

Протокол записан с моих слов верно и мне прочитан

Дяків

Допросил:

Галыгин

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 18.
Оригінал. Рукопис.

№ 11

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ О. В. ДЯКОВА ВІД 21 ЖОВТНЯ 1940 Р.

Протокол допроса

Я ст[арший] след[ователь] следчасти УКНВД по Т[арнопольской] области

Лейт[енант] г[осударственной] б[езопасности] Галыгин допросил в качестве обвиняемого Дякива Осипа Васильевича от 21/Х-40 года.

Вопрос: Когда в первый раз вы были во Львове?

Ответ: Первый раз в г. Львов я приехал 29 августа 1940 г. к началу учебного года в институте.

Вопрос: Какие улицы во Львове вы хорошо знаете?

Ответ: Во Львове я знаю следующие улицы: Коперника, обороны Львова, Скстуся и др.

Вопрос: А улицу Лычаковску знаете?

Ответ: Знаю.

Вопрос: Сколько раз и где вы были на улице Лычаковской?

Ответ: Я был на этой улице около 3-х раз, когда ходил на ж[елезно]/д[орожную] станцию.

Вопрос: Кого вы имеете из знакомых на этой улице?

Ответ: Никого из знакомых на этой улице я не имею.

Вопрос: Сколько раз вы были в нелегальной оуновской типографии, которая находилась на улице Лычаковской?

Ответ: О типографии я ничего не знаю и сказать ничего не могу.

Вопрос: Следствие вам не верит и требует дать правдивые показания по этому вопросу?

Ответ: Я следствию говорю правду, ни о какой типографии по улице Лычаковской я ничего не знаю.

Вопрос: С какого времени вы узнали члена краевой оуновской организации «Гудия»?

Ответ: Кто такой «Гудий» я не знаю.

Допрос прерван в 24 часа.

Вопрос: С кем вы имели связь из членов оуновской организации, когда находились в гор. Львове?

Ответ: Из членов организации ОУН, будучи во Львове связи я ни с кем не имел.

Вопрос: А как вы должны были установить связь с оуновской организацией /КО/ Бережанского р-на когда уезжали во Львов?

Ответ: У меня связи еще не было, только когда я уезжал, то проводник повитовой оуновской разведки Майчук спросил меня куда я еду. Я сказал ему куда я еду и на этом у нас разговор с ним закончился.

Протокол записан с моих слов
верно и мне прочитан

Дяків

Допросил: ст[арший] след[ователь]
22/Х-40 года.

Гальгин

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 19–20.
Оригінал. Рукопис.

№ 12

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ О. В. ДЯКОВА ВІД 25 ЖОВТНЯ 1940 Р.

Протокол допроса

Я ст[арший] след[ователь] следчасти УЖНВД по Т[арнопольской]
области

Лейт[енант] г[осударственной] б[езопасности] Гальгин допросил в
качестве обвиняемого Дяківа Осипа Васильевича.
от 25/Х-40 года.

Вопрос: Обв[иняемый] Дяків расскажите, что вам известно о нелегальной типографии, которая существовала в г. Львове по улице Лычаковской?

Ответ: О нелегальной типографии которая существовала в городе Львове я ничего не знаю и ничего не слышал.

Вопрос: Следствию точно известно, что в нелегальной оуновской типографии которая существовала в городе Львове вы были и требует от вас правдивых показаний?

Ответ: Это не правда в нелегальной типографии которая была во Львове я никогда не был и ничего не знал о ее существовании.

Вопрос: А кто вам говорил о наличии оуновской типографии в гор. Львове?

Ответ: О наличии таковой мне никто не говорил.

Протокол записан с моих
слов верно и мне прочитан

Дяків

Допросил:
25/Х-40 года.

Гальгин

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 21.
Оригінал. Рукопис.

№ 13

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ О. В. ДЯКОВА ВІД 2 ЛИСТОПАДА 1940 Р.

Протокол допроса

обвиняемого Дяківа Осипа Васильевича.
от 2/XI-40 года.

Вопрос: Обв[иняемый] Дяків уточните время вербовки вас в украинскую националистическую организацию?

Ответ: В украинскую к[онтр]/р[еволюционную] националистическую организацию я вербовался два раза. Первый раз в ОУН я был завербован в 1938 году в ноябре м-це, а второй раз меня завербовали в конце апреля 1940 года. В оуновскую организацию меня завербовал учитель с. Лапшина Бережанского р-на фамилию этого учителя я не помню, завербован я был на одной из улиц г. Бережаны.

Вопрос: Расскажите какую работу вы выполняли будучи в организации украинских националистов?

Ответ: Будучи членом к[онтр]/р[еволюционной] украинской организации ОУН, я выполнял работу разведывательного характера в пользу организации ОУН. Эту работу я должен был выполнять в силу того, что в организации ОУН я занимал пост помощника повитовой оуновской разведки.

Вопрос: Значит вы были руководящим работником оуновской разведки?

Ответ: Да, в организации ОУН я был руководящим работником разведки.

Вопрос: Кого из районных руководителей оуновской разведки вы знаете?

Ответ: Из районных руководителей оуновской разведки я никого не знаю, так как проводник повитовой разведки ОУН Майчук последними т.е. районными руководителями оуновской организации занимался и руководил сам, а узнать кого-либо из руководителей разведки ОУН я еще не успел.

Протокол записан с моих слов
верно и мне прочитан

Дяків

Допросил: ст[арший] след[ователь]

Гальгин

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 22.
Оригінал. Рукотис.

№ 14

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ О. В. ДЯКОВА ВІД 10 ГРУДНЯ 1940 Р.

Протокол допроса

Обвин[яемого] Дяківа Осипа Васильевича.
от 10/XII-40 года.

Вопрос: С какого времени вы знаете Никифоруку Мирославу?

Ответ: Никифоруку Мирославу я знаю примерно лет 5 по совместной учебе в Бережанской гимназии, а как с членом организации ОУН я с ней познакомился в текущем году по заданию Майчука.

Вопрос: Как вы с ней познакомились?

Ответ: Майчук, который был моим руководителем по оуновской разведке дал мне задание, чтобы я связался с ней и узнал от нее кого из молодежи можно завербовать в ОУН.

Здесь же Майчук дал мне пароль по которому я должен связаться с Никифоруку. Пароль этот был – «Звидкель идеш» на что она должна сказать «с небес». По этому паролю я с ней связался и передал ей то что говорил мне Майчук. Эта встреча состоялась на озере около Бережан. Спустя примерно м[есяц] я вторично повстречался с ней где она назвала мне фамилии четырех человек. Фамилии эти были следующие: Нагирський, Люшняк и Смушка. Когда эти фамилии я передал Майчуку, то последний заявил, чтобы я передал Никифоруку, чтобы она завербовала в организацию ОУН Витковскую. Я это задание Майчука передал Никифоруку, при очередной встрече она т.е. Никифоруку мне сообщила, что Витковскую в организацию ОУН она уже завербовала, после этого я с Никифоруку не встречался, так как уехал в город Львов на учебу.

Вопрос: А Гайдука Семена вы знаете?

Ответ: Теперь после очной ставки когда Бескоровайный Степан назвал того человека, с которым я встречался по паролю «Я вид Черника» Гайдуком Семеном то я его знаю, но тогда когда я с ним встречался то я не знал, что это есть Гайдук.

Вопрос: Кого из членов организации ОУН вы знаете по Бережанской гимназии?

Ответ: Из студентов Бережанской гимназии которые являются членами организации ОУН я никого не знаю.

Протокол записан с
моих слов верно и мне
прочитан

Дяків

Допросил: ст[арший] след[ователь]
10/ХІІ-40 г.

Галыгин

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 23–24.
Оригінал. Рукопис.

№ 15

**ПРОТОКОЛ ОЧНОЇ СТАВКИ МІЖ О. В. ДЯКОВИМ
ТА С. І. БЕЗКОРОВАЙНИМ ВІД 10 ГРУДНЯ 1940 Р.**

Протокол очной
ставки между обвин[яемыми] Бескоровайным
Степаном Ивановичем и Дякивым
Осипом Васильевичем
от 10/ХІІ-40 г.

После опознания друг друга Бескоровайный и Дякив заявили, что взаимоотношения между ними нормальные.

Бескоровайный Степан

Дяків

Вопрос Бескоровайному: Что вам известно о сидящем против вас человеке?

Ответ: Сидящего против меня человека Дякива Осипа оуновская кличка «Осет» я знаю хорошо. Я с ним как с членом организации ОУН познакомился через своего пидрайонного жителя с. Олесино Кульбачинского Ивана, первая встреча у меня с Дякивым была на хуторе Синькив-Потонский и здесь же мы [отправились] с ним к кресту который находится за Синьковым, приехав к кресту там мы встретили Гайдука Семена, который сказал, что Дякив будет моим проводником разведки, на этом мы разошлись. Вторично я так же вызвал через Кульбачинского Ивана Дякива и мы встретились в лесу недалеко от Бышек. Здесь были я – Бескоровайный, Дякив Осип, Гайдук Семен и «Богун», фамилию которого я узнал после это Майчук. Здесь Гайдук Семен сказал мне, что Майчук будет проводником разведки, а Майчук в свою очередь сказал, что Дякив будет его заместителем по разведке. На этом мы разошлись и больше я с ним не встречался так как вскоре меня арестовали.

Бескоровайный Степан

Вопрос Дякиву: Вы подтверждаете показания Бескоровайного?

Ответ: Да показания Бескоровайного я полностью вынужден признать, за исключением того, что я был не заместителем Майчука, а помощником.

Дяків

Протокол записан с моих слов верно и нам прочитан

Бескоровайный Степан

Очную ставку проводил
ст[арший] след[ователь] с[ледственной] части Галыгин

На о[чной] ставке присутствовал
след[ователь] с[ледственной] части
серж[ант] г[осударственной] б[езопасности] /Журавель/

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 25–26.
Рукопис. Оригінал.

№ 16

**ПРОТОКОЛ ОЧНОЇ СТАВКИ МІЖ О. В. ДЯКОВИМ
ТА М. С. НИКИФОРУК ВІД 10 ГРУДНЯ 1940 Р.**

Протокол очной ставки
между обвин[яемыми] Дякивым Осипом Васильевичем
и Никифорук Мирославой Степановной
от 14/ ХІІ-40 г.

Вопрос Дякиву: Вы узнаете сидящую против вас гра[жда]нку?

Ответ: Да. Это Никифорук Мирослава Степановна.

Вопрос Никифорук: А вы узнаете этого гр[аждани]на?

Ответ: Да узнаю. Это Дякив Осип.

Никифорук Мирослава

Вопрос Дякиву: Какие у вас взаимоотношения с Никифорук?

Ответ: У меня с Никифорук взаимоотношения нормальные.

Вопрос Никифорук: А у вас?

Ответ: У меня так-же с Дякивым взаимоотношения нормальные.

Вопрос Никифорук: Где вы встречались с Дякивым и какой у вас с ним был разговор об организации ОУН?

Ответ: С Дякивым я встречалась на озере около Бережан по паролю «звидкель идеш» на что я ответила «с небес». Это было в августе 1940 года. На этой встрече он мне сказал знаю ли я Витковскую и Нагирского.

Я ответила, что знаю, тогда он мне поручил, чтобы я завербовала Витковскую в организацию ОУН. После этого мы с ним разошлись.

Вопрос Дякиву: Правильно говорит Никифорук?

Ответ: Она говорит не совсем правильно. Дело было так:

Когда по заданию Майчука я встретился с Никифорук около озера, то спросил ее кого из молодежи как Бережан, а так-же и ту, которая приехала из города Львова можно завербовать в организацию ОУН, и тогда же на первой встрече Никифорук назвала мне следующих лиц: Витковскую Володимиру, Нагирского Ярослава, Люшняк Василия и Смулка Николая, после этого мы с ней разошлись.

А когда я сказал о вышеназванных лицах Майчуку, то он поручил мне передать Никифорук чтобы она завербовала в организацию ОУН Витковскую.

Выполняя задание Майчука как моего непосредственного руководителя, я вторично встретился с Никифорук, но уже без всякого пароля и передал ей задание Майчука о том, чтобы она завербовала в организацию ОУН Витковскую и на этом мы с ней разошлись.

Третий раз я встретил Никифорук на одной из улиц г. Бережаны примерно в конце августа и спросил как у неё обстоит дело с вербовкой Витковской. Она мне ответила, что все в порядке, хорошо, больше я с ней не встречался, а вскоре я уехал учиться во Львов.

Дяків

Вопрос Никифорук: Вы подтверждаете показания Дякива?

Ответ: Показания Дякива я подтверждаю за исключением того, что я назвала ему 4 фамилии, так как фамилии указанных лиц я Дякиву не называла, он сам спросил меня знаю ли я Витковскую и Нагирского, а разговора о Люшняке и Смулке я вообще не припоминаю.

Вопрос Дякиву: Вы подтверждаете свои показания?

Ответ: Да, свои показания я подтверждаю полностью, только исключаю то, что на первой встрече с Никифорук не говорил ей кого можно завербовать в ОУН, а я имел задание от Майчука узнать кто из молодежи приехал из города Львова на каникулы.

Протокол записан с наших слов верно и нам прочитан

Дяків

Никифорук Мирослава

/ Допросил / очную ставку проводил
ст[арший] след[ователь] с[ледственной] части

Галыгин

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 52–53.

Оригінал. Рукопис.

№ 17

ОБВИНУВАЛЬНИЙ ВИСНОВОК У СПРАВІ О.В. ДЯКОВА

По следственному делу № 25765

«УТВЕРЖДАЮ»
ЗАМ[ЕСТИТЕЛЬ]
НАЧ[АЛЬНИКА] УНКВД ПО
ТАРН[ОПОЛЬСКОЙ]
ОБЛ[АСТИ]
Ст[арший] Лейтенант
Госбезопасн[ости]
/ ЧОБОТОВ /
« 31 » декабря 1940 года.

ОБВИНИТЕЛЬНОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ

По обвинению:

1. ДЯКИВА Осипа Васильевича
 2. НИКИФОРУК Мирославы Степановны
 3. ВИТКОВСКОЙ Володимиры Григорьевны
- в преступлении, предусмотренном ст.ст. 54-2, 54-11 УК УССР.

В УНКВД по Тарнопольской обл. поступили материалы о том, что в г. Бережаны, Тарнопольской обл., существует украинская националистическая повстанческая организация, которая проводит контрреволюционную деятельность против Советской власти за образование «самостоятельной Украины» буржуазного типа.

На основании этих данных 3 участника этой группы были арестованы и привлечены к следствию в качестве обвиняемых.

Следствием установлено, что на территории Бережанского р-на, действительно, существовала контрреволюционная повстанческая организация украинских националистов – ОУН. Своей основной задачей организация украинских националистов ставила – подготовить вооруженное восстание, направленное к свержению советской власти и установлению на территории Западной Украины «самостоятельного украинского государства» буржуазного типа.

Для осуществления своей контрреволюционной цели организация имела разведывательную группу, в обязанности которой входило следить за передвижением частей Красной Армии, за ее численным составом, а также за работой органов НКВД и населением, которое связано с последними.

/л.д. 13, 15, 20, 22, 26/

Наряду с этим для пополнения своих рядов организация украинских националистов проводила систематически вербовку новых членов в ОУН.

/л.д. 14, 18, 44, 52, 53/

В целях конспирации – все члены ОУНовской организации имели клички, а связь одних участников с другими осуществлялась по заранее обусловленным паролям.

/л.д. 13, 23, 24, 44, 45, 47/

На предварительном следствии все обвиняемые в предъявленном им обвинении сознались.

На основании изложенного **ОБВИНЯЮТСЯ:**

1. **ДЯКИВ** Осип Васильевич, 1921 г. рождения, украинец, уроженец и житель с. Олесино, Козовского р-на, Тернопольской обл., до ареста член комсомола, гр-н СССР, происходит из крестьян-середняков, студент Львовского госуниверситета

В ТОМ, ЧТО ОН: с 1938 г. является участником украинской националистической организации ОУН. В организации выполнял функции помощника проводника повитовой разведки, имел ОУНовскую кличку «ОСЕТ», т.е. в преступлении, предусмотренном ст.ст. 54-2, 54-11 УК УССР.

Допрошенный по существу дела, изложенное подтвердил. Изобличается обвиняемыми **БЕСКОРОВАЙНЫМ**, **НИКИФОРУК** и очной ставки с ними.

2. **НИКИФОРУК** Мирослава Степановна, 1920 г. рождения, украинка, уроженка и жительница г. Бережаны, Тернопольской обл., б[ес]парт[ийная], происходит из служащих, гр[аждан]ка СССР, до ареста студентка Львовского мединститута

В ТОМ, ЧТО ОНА: с июня 1940 г. являлась участницей украинской националистической организации ОУН, в которую завербована студенткой мединститута **КОВЕРКО**.

Являясь участницей организации ОУН, имела кличку «НЕЗАБУДЬКО» и выполняла функции разведчика, т.е. в преступлении, предусмотренном ст. ст. 54-2, 54-11 УК УССР.

Допрошенная по существу дела, **НИКИФОРУК** изложенное подтвердила. Изобличается показаниями обвиняемых **ДЯКИВА**, **ВИТКОВСКОЙ** и очной ставки с ними.

3. **ВИТКОВСКАЯ** Володимира Григорьевна, 1919 г. рождения, украинка, уроженка г. Бучача, Тернопольской обл., жительница

г. Бережаны, Тернопольской обл., б[ес]парт[ийная], происходит из служащих, гр[аждан]ка СССР, до ареста учительница начальной школы.

ВТОМ, ЧТО ОНА: с августа 1940 г. являлась участницей украинской националистической организации ОУН. В организацию завербована **НИКИФОРУК** Мирославой. Являясь участницей ОУНовской организации, выполняла функции разведчика, т.е. в преступлении, предусмотренном ст. ст. 54-2, 54-11 УК УССР.

Допрошенная по существу дела, **ВИТКОВСКАЯ** изложенное подтвердила частично. Изобличается показаниями обвиняемых **ДЯКИВА**, **НИКИФОРУК** и очной ставки с **НИКИФОРУК**.

На основании изложенного и руководствуясь ст. 204 УПК УССР, следственное дело № 25765 по обвинению: **ДЯКИВА** О.В., **НИКИФОРУК** М.С. и **ВИТКОВСКОЙ** В.Г. направить через Облпрокурора на рассмотрение Областного суда.

Составлено «31» декабря 1940 г. г. Тернополь.

Ст[арший] **СЛЕДОВАТЕЛЬ СЛЕДЧАСТИ**

УНКВД по Терноп[ольской] обл[асти]

Лейтенант Госбезопасности

/ГАЛЫГИН/

«СОГЛАСЕН» НА Ч. СЛЕДЧАСТИ

УНКВД по Терноп[ольской] обл[асти]

Ст[арший] Лейтенант Госбезопасности

/ЯСТРЕБЧИКОВ/

СПРАВКА: 1. Обвиняемые: **ДЯКИВ** О.В., **НИКИФОРУК** М.С. и **ВИТКОВСКАЯ** В.Г. содержатся под стражей в тюрьме гор. Тернополя.
2. Вещественных доказательств по делу нет.

Ст[арший] **СЛЕДОВАТЕЛЬ СЛЕДЧАСТИ**

УНКВД по Терноп[ольской] обл[асти]

Лейтенант Госбезопасности

/ГАЛЫГИН/

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. № 13879-П. – Арк. 88–89.

Оригінал. Машинопис.

№18

ПРОТОКОЛ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ОБЛАСНОГО СУДУ
В СПРАВІ О. В. ДЯКОВА

НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ ЮСТИЦІЇ УРСР

Справа № _____

30 січня 1941 р.

ПРОТОКОЛ

Судового засідання _____ Суду Тарнопільський обласний суд в м. Тарнополі в _____ справі

1941 року 30 січня дня Суд _____ в складі:

Голови Назарук
Народних засідателів Городко і Новиков
З секретарем Скиба
З участю Прокурора Дорошенко
та оборонця Гумовський і Релін

у закритому судовому засіданні слухав справу по обвинуваченню Дякова О.В., Нікіфорук М.С. та Вітковська В.Г. по ст. 54-2 і 54-11 КК.

Засідання розпочато о «15» год. «00» хв.

З'явилися: Доставлено конвоєм Дякова, Нікіфорук та Вітковську.

Головуючий оголосив склад суду та яка розглядається справа.

Суд упевнюється в тотожності підсудних пояснює процесуальні права на час судового слідства.

Підсудні ніяких клопотань перед судом не порушили.

Обв[инувачені] заявили, що вони обвинувальні висновки одержали і знають, в чому їх обвинувачують, винними себе не визнають.

Підсудний Дяков дав суду про себе такі відомості: Я, Дяків Йосип Василевич народився в 1921 році, в с. Олесіно Козівського р-ну, Тарнопільської обл, письменний, до арешту перебував студентом у Львівському інституті, був член ВЛКСМ, визнає себе винним частково.

Обв[инувачена] Нікіфорчук Мирослава Степановна, 1920 р. народження, нар[одилась у] м. Бережани, б[ез]п[артійна], письменна, не одружена, з селян-службовців, батько вчитель, до арешту перебувала в медінституті в м. Львові. Визнає себе винною частково, не судима.

Обв[инувачена] Вітковська Володимира Григорівна. 1915 р. народилася [я в] м. Бережанах, письменна, не одружена, службовка, батьки службовці, до арешту працювала учителькою нач. школи, не судима, винною себе не визнає.

З приводу переведення судового слідства суд ухвалив:

Слідство розпочати з допиту підсудних з порядку викладеного обвинувального висновку.

Обв[инувачений] Дяків пояснює: В 1938 році я був завербований до організації ОУН Богдановим, в той час я виучив книгу історія України. В 1939 році я себе не вважав членом цієї організації. В квітні м-ці 1940 року мене знов завербували в організацію ОУН невідомою для мене особою. Ця особа мені сказала, що я буду виконувати всі вказівки Майчука і бути зв'язківцем повітового керівника ОУН від нього я одержав кличку «Осет». Через деякий час мене зустрів Майчук аби я пішов до озера в місці Бережани і по установленому числу зустрівся з Нікіфорук, в якій була кличка «Незабудько». У Нікіфорук я запитав, хто прийшов з м. Львова, які в неї є знайомі люди в тому числі і запитав чи вона знайома з Вітковською. Вона мені назвала декілька прізвищ знайомих їй людей, також казала, що вона знайома з Вітковською.

Через деякий час я зустрівся з Майчуком і розказав, що Нікіфорук знає знайомих людей в тому числі із Вітковською.

Майчук мені нічого не казав про вербовку цих людей, після цих розмов у м. Бережанах я зустрівся вдруге з Нікіфорук, з якою також розмовляв чи вона скоро поїде до Львова, по організації розмов не мав.

Головуючий зачитує покази, дані на попередньому слідстві підсудному, якій підтверджує, що дані покази йому прочитані і був згодний слідчому давав пояснення вірні. Крім того я мав зустрічі з різними особами в лісі, біля хреста на полі разів п'ять. На цих зустрічах я передавав незнайомим те що казав Майчук. Розговори відносились по організації, також мав декілька зустрічей з Майчуком. Проте, що Нікіфорук і Вітковській не належали до організації мені не відомо, реферату я сам не писав. До комсомолу я поступав в той час коли був у організації ОУН, але я мав на меті працювати.

Обв[инувачена] Нікіфорук пояснює: В червні м-ці 1940 року будучи в інституті м. Львова, зі мною познайомилась одна студентка по назвистку Коверка, яка розказала мені про організацію ОУН і запропонувала, аби я дала згоду бути членом цієї організації. Про що я не перечекала. Тоді вона сказала, що я буду називатись «Незабудькою», таке назвище дала тому, що в той час я збиралася їхати в м. Бережани у відпуск, Коверка сказала, що коли хто прийде до мене і скаже що я від Дарки то з ним можна буде розмовляти про все. Будучи в м. Бережанах до мене прийшов не знайоми мені чоловік і сказав що я від

«Дарки» і запропонував мені аби я пішла до озера там мене чекав якийсь чоловік і я відмовлялася, але потім вийшла до озера. Це було в 3 год[ини] дня літом і там зустрілась з Дяковим.

Дяков мене запитав чи я знайома з вчителькою Вітковською і чи знаю Нагирського, я сказала, що знайома, більш між нами розмов не було. Через декілька днів я прийшла до Вітковської і запитала її чи вона знає що існує організація ОУН і чи вона бажає бути членом цієї організації, вона мене запитала чи я є член організації, я сказала що ні і вона мені також сказала що не хоче. Після чого я зустрілась з Дяковим. Під час наших розмов, я розказала що розмовляла з Вітковською більш нічого не говорила. Дани мною на попередньому слідстві мені прочитани і я їх підписувала, але зараз повністю не зізнаю. Давати ті покази мене не примушували. Написані мною покази особисто я підтверджую.

Обв[инувачена] Вітковська пояснює: В серпні м-ці 1940 року в м. Бережанах, я мала розмову з Нікіфорук, яка мене питала за організацію ОУН і казала чи я хочу бути членом цієї організації, я згоди не дала і відповіла, що такої організації не знаю. Винною себе не визнаю.

Головуючий зачитує протокол очної ставки між Нікіфорук і Вітковською. Нікіфорук каже, що допити переводились слідчим в присутності Нікіфорук та її, Нікіфорук давала пояснення без будь-яких примушень з боку слідчого.

Сторони ніяких доповнень до справи не дали.

Головуючий оголошує судове слідство закінченим.

Надано слово прокурору, який вважає, що закінуте обвинувачення цілком доведено і прохає засудити Дякова до вищої міри покарання розстрілу. Підсудних Нікіфорук та Вітковську позбавлення волі на 10 років.

Надано слово адвокату Гумовському, якій прохає не застосовувати великої кари до Дякова.

Надано слово адвокату Реліну, якій прохає пом'якшити міру покарання по відношенню Нікіфорук та Вітковської і Вітковську кваліфікувати по ст. 54-12 КК.

Надано останє слово підсудному Дякову якій прохає не застосовувати до нього великої кари.

Нікіфорук прохає щоб її по суду виправдати.

Вітковська прохає також виправдати.

Суд пішов на нараду, повернувся оголосив вирок, з'ясував порядок про оскарження. Засідання закінчено 17 год. 30 хв.

Головуючий

підпис

Секретар

підпис

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13897-П. – Арк. 95–97.

Оригінал. Ручкопис.

№ 19

ВИРОК ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ОБЛАСНОГО СУДУ
В СПРАВІ О. В. ДЯКОВА

Справа № 43.

1941 р.

ВИРОК КРИМІНАЛЬНИЙ
ІМ'ЯМ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ
РЕСПУБЛІКИ

1941 року январа 30 дня, Тернопольський Облсуд в г. Тернополе в складі:

Голови: Назарука

Народних засідателів: Городько, Новиков

З секретарем: Скиба

З участю Прокурора: Дорошенко

та адвоката: Гумовський і Релін

розглянувши на закритому засіданні справу по обвинуваченню:

ДЯКОВА Осипа Василевича, 1921 года рождения, жителя с. Олесино Козовского р-на, Тернопольской обл., грамотного, б[ез]/п[артийный], из крестьян-середняков, до ареста состоял студентом в Львовском Университете, не женатого, не судимого, бывший чл[ен] ВЛКСМ.

НИКИФОРУК Мирослава Стефановна, 1920 год рождения, жительница г. Бережаны, б[ез]/п[артийная], грамотная, не семейная, из семьи служащего, до ареста студент мед-института г. Львов, не судимую.

ВИТКОВА Я Володимира Григорьевна, 1919 год рождения, уроженка м. Бережаны, б[ез]/п[артийная], грамотная, не семейная, происходит из семьи служащего, до ареста работала учительницей начальной школы, не судимую, в совершенном ими преступлении предусмотрено по ст. 54-2, 54-11 УК.

Установил:

Обвиняемый Дяков будучи членом к[онтр]/р[еволюционной] организации «ОУН» имел псевдоним «Осет» и работал связным в повитового руководителя, за период 1940 года имел встречи с разными лицами принадлежащими к организации «ОУН» 9 раз в к[онтр]/р[еволюционных] целях, по заданию члена ОУН Майчука с помощью

обвиняемой Никифорок летом 1940 года в г. Бережанах завербовал в организацию обвиняемую Витковскую.

Никифорок будучи завербованной в к[онтр]/р[еволюционную] организацию в г. Львове членом к[онтр]/р[еволюционной] организации Коверко, от которой получила кличку «Незабудько». По заданию Коверко имела связь в к[онтр]/р[еволюционных] целях с Майчуком в г. Бережанах, в августе м-це 1940 года с помощью пароля я від «Дарки».

Обвиняемый Дякив лично писал к[онтр]/р[еволюционный] реферат, призывающий к борьбе против сов[етской] власти.

Все обвиняемые в предъявленном им обвинении виновными себя не признали, однако избличаются в полной мере принадлежности к[онтр]/р[еволюционной] организации «ОУН» своими показаниями данными на предварительном и на судебном следствии, а также собственноручными показаниями.

На основании изложенного суд пришел к заключению, что предъявленное обвинение обвиняемым по ст. 54-2, 54-11 УК УССР является целиком доказанным.

Руководствуясь ст.ст. 296, 297, 302 III УК.

Приговорил:

1. Дякива Осипа Васильевича признать виновным по ст. 54-2, 54-11 УК и подвергнуть его к лишению свободы в исправительно-трудовых лагерях Союза ССР сроком на 10 лет, с поражением прав согласно ст. 29 п. а, б, в УК на 5 лет, без конфискации имущества.

Срок заключения считать с 25/IX-1940 года.

2. Никифорок Мирославу Степановну, Витковскую Володимиру Григорьевну признать виновными по ст. 54-2, 54-11 УК и подвергнуть их к лишению свободы в исправительно-трудовых лагерях Союза ССР сроком на 5 лет каждую, с поражением прав согласно ст. 29 п. а, б, в, УК по 3 года, без конфискации имущества.

Срок заключения считать Никифорок с 18/X-1940 года, а Витковской с 9/XI-1940 года.

3. Меру пресечения до вступления приговора в законную силу осужденным оставить под стражей.

4. Приговор может быть обжалован у Верховный Суд УССР в 5-дневный срок с момента вручения копии приговора осужденным.

5. Судебные издержки по делу не предъявлены.

/Назарук/ /Городько/ /Новиков/

С оригиналом верно

Зам[еститель] Пред[седателя] Облсуда:

/Назарук/

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 98–99.

Копія. Рукопис.

На звороті синім чорнилом напис: «Довідку про набуття вироку законної сили надіслано 18/VI. підпис».

№20

РОЗПИСКА ЗАСУДЖЕНОГО О. В. ДЯКОВА ПРО ОТРИМАННЯ КОПІЇ ВИРОКУ

РОЗПИСКА

Дана ця мною засудженим *Дяків Осип Васильович* Начальнику Тюрми в тому, що мною цього дня 5/II-41 1941 р. одержано копію вироку.

Підпис *Дяків*

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 103.

Оригінал. Машинопис. Рукопис.

№21

КАСАЦІЙНА СКАРГА ЗАСУДЖЕНОГО О. В. ДЯКОВА ДО ВЕРХОВНОГО СУДУ УРСР В М. КИЄВІ

Копія.

Справа № 43.

До Верховного Суду УРСР в Києві
через обласний суд в Тернополі

від засудженого
Дякова Осипа Васильовича

Касаційна жалоба

Рішенням Тернопільського облсуду дня 30 січня 1941 р. /справа № 43/ засуджено мене на позбавлення волі в трудово-виправчих таборах Союзу РСР на 10 літ з позбавленням прав на 5 літ.

Я засуджений по ст. 54-2, 54-11 не почуваюсь до так великої вини і вважаю вимір кари до якої засудив мене облсуд в Тернополі за тяжкий для мене. Тому звертаюся до Верховного суду з проханням зменшити мені так високий вимір кари до найменшої міри покарання.

Прошу верховного Суду врахувати те, що я ще ніколи не був карний, що зріс і виховувався в обставинах капіталістичного ладу, в буржуазній державі, де все, а головню школа, в якій я вчився було спрямовано на баламучення молоді і виховування її в буржуазному дусі і це мало свої наслідки.

Я також ще молодий /народж[ений] 21/VI-21/ я хочу вчитися і хочу в дальнійшому виправдати себе.

Прошу Верховного суду прихильно поставитись до мого жалування.

Дяків Осип Васильович.
Тарнополь, 7/II-1941.

Верно: Зам[еститель] нач[альника] отд[еления] 5 отд[ела]
УМГБ Киев[ской] обл[асти]
майор /Гладченко/
2/II-1950 года.

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр.13897-П. – Арк. 105.
Копія. Рукопис.

№ 22

УХВАЛА СУДОВОЇ КОЛЕГІЇ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ ВЕРХОВНОГО СУДУ УРСР ЩОДО КАСАЦІЙНОЇ СКАРГИ О. В. ДЯКОВА

Справа № 777.

УХВАЛА
ІМЕНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ
РЕСПУБЛІКИ

ВЕРХОВНИЙ СУД
Судова колегія у кримінальних справах

17 квітня 1941 р.

В складі: Голови т. Ройфе
Членів т. т. Стеценко та Борднікова
Доповідач т. Ройфе
З участю члена колегії адвокатів т. Рашба

Розглянула у судовому засіданні справу в касаційному порядку з вироком Тернопільського Облсуду від 30/I-1941 р. про:

1/ ДЯКОВА Йосифа Васильовича, 1921 року народження, з селян-середняків, студента, засудженого за ст. 54-2 та 54-11 КК до позбавлення волі на 10 років, з обмеженням в правах на 5 років.

2/ НИКИФОРУК Мирославу Степанівну, 1920 року народження, з службовців, студентку, та

3/ ВИТКОВСЬКУ Володимирі Григорівну, 1919 року народження, службовки-вчительниці,

засуджених за ст. 54-2, 54-11 КК до позбавлення волі на 5 років, з обмеженням у правах на 3 роки кожно.

Всіх засуджених визнано за винних у тому, що вони належали до к[онтр]/р[еволюційної] організації ОУН, яка ставила своїм завданням шляхом збройного повстання повалити радянську владу та утворення «самостійну українську державу».

Засуджені виконували роботу звязкових.

Засуджені в своїх касскаргах покликаються: Дяков на те, що обрана до нього міра покарання сувора, просить про пом'якшення вироку.

Никифорок та Витковська [текст порвано] вони не були членами організації ОУН, просять їх виправдати.

Частково підставною є лише скарга Витковської, оскільки по справі не має певних доказів про те, що вона була членом організації, доведено лише, що вона знала про існування к[онтр]/р[еволюційної] організації не повідомила про це органи влади. Ці дії передбачено ст. 54-12 КК, що ж до обраної міри покарання то 5 років позбавлення волі цілком відповідає заподіяному нею злочину та її особі.

Касаційні скарги Дякова та Никифорок безпідставні, їх активна участь в роботі к[онтр]/р[еволюційної] організації доведена, кваліфікація їх злочину на ст. 54-2 та 54-11 є вірна, обрана до них міра покарання також відповідає їх злочину та їх особам, підстав змінити вирок щодо них не має.

Керуючись ст. 346 п.3 та 6 КПК Судова колегія Верховного суду УРСР

У Х В А Л И Л А :

1/. Кас[аційну] скаргу ВИТКОВСЬКОЇ В.Г. частково задовольнити, вирок щодо неї змінити, вважати її засудженою за ст. 54-12 КК УРСР до міри покарання, що обрав облсуд.

2/. Касскарги ДЯКОВА Й.В. та НИКИФОРУК М.С. залишити без задоволення, а вирок щодо них у силі.

Ройфе, Бердніков, Стеценко

Голова Верховного суду УРСР

/Топчій/

Коректор:
17/IV-41 р.

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. № 13879-П. – Арк. 110 (оригінал),
Арк. 111–112 (копія).
Оригінал. Рукопис.
Копія. Машинопис.

На копії в кінці тексту є синя кругла печатка з гербом УРСР усередині та написом по колу: «Верховний суд УРСР».

№ 23**ВИСНОВОК ПРОКУРАТУРИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ
СТОСОВНО О.В. ДЯКОВА**

УТВЕРЖДАЮ

Прокурор Тернопольской области
государственный советник юстиции
3-го класса
Б.В. Ференц
«6» мая 1992 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

в отношении Дякив Осип Васильевич
фамилия, инициалы

Арестован «25» сентября 1940 г.

Фамилия, имя, отчество Дякив Осип Васильевич
Год и место рождения 1921 г.р., уроженец с. Олесине, Козовского района, Тернопольской области
Место работы и должность до ареста студент Львовского госуниверситета
Место жительства до ареста жил по месту рождения в с. Олесине
Сведения о партийности беспартийный
Когда, каким органом, по каким статьям УК осужден (репрессирован), в чем признан виновным, изменились ли решения по делу и как:

Осужден Тернопольским областным судом 30 января 1941 года по ст.ст. 54-2, 54-11 УК УССР к 10 годам лишения свободы, без конфискации имущества.

Судом признан виновным в том, что с 1938 года состоял в ОУН, выполнял обязанности связного повитового руководителя ОУН, неоднократно в разных местах встречался с участниками ОУН в целях проведения националистической работы.

Сведений о дальнейшей судьбе Дякива О.В. нет, по спискам расстрелянных он не значится.

Арестован «25» сентября 1940 г. Освобожден « » сведений нет _____ 19 г.

Содержался под стражей в местах лишения свободы, на принудительном лечении (нужное подчеркнуть): _____ лет _____ месяцев _____ дней.

Данные о репрессированном или его родственниках: сведений нет.

На Дякива Осипа Васильевича

распространяется действие ст. 1 Закона Украинской ССР «О реабилитации жертв политических репрессий на Украине» от 17 апреля 1991 г. в связи с отсутствием доказательств совершения им деяний, перечисленных в ст. 2 закона.

Начальник следственного отдела УСБУ
по Тернопольской области подполковник В.М. Стародуб

Ст[арший] помощник прокурора Тернопольской области

Ст[арший] советник юстиции В.П. Гориневский

«30» апреля 1992 г.

Примечание: справка о реабилитации _____
« » _____ 199 г. направлена _____
степень родства ф.и.о.

по адресу _____

Подпись: _____

Гулевич И.В., Ильин В.Г. [нерозбірливо]

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 121.
Оригінал. Машинопис.

№ 24

ДОВІДКА ПРО РЕАБІЛІТАЦІЮ О.В. ДЯКОВА

Прокуратура України
Прокуратура Тернопільської
області
282000, м. Тернопіль,
вул. Жовтнева, 4

Прокуратура Украины
Прокуратура Тернопольской
области
282000, г. Тернополь,
ул. Октябрьская, 4

6 травня 1992 року

№ 13/2645-28246

Довідка про реабілітацію.

Гр. Дяків Осип Васильович

Рік і місце народження 1921 р., с. Олесине Козівського району

Місце проживання до арешту с. Олесине Козівського району Тернопільської області

Місце роботи та посада до арешту не працював

Коли та яким органом засуджено (репресовано) 30 січня 1941 р. Тернопільським обласним судом

Кваліфікація скоєного та міра покарання з урахуванням змін, які вносились у вирок (несудове рішення) ст.ст. 54-2 і 54-11 КК УРСР на 10 років позбавлення волі без конфіскації майна

Арештований (а) 25 вересня 1940 р. Звільнений (а) не встановлено 19 р. Утримувався (лась) під вартою, в місцях позбавлення волі: _____ років, _____ місяців, _____ днів.

Знаходився (лась) на засланні _____ років _____ місяців _____ днів.

На підставі ст. 1 Закону Української РСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17 квітня 1991 року гр. Дяківа Осипа Васильовича реабілітовано.

Старший помічник
прокурора Тернопільської області
старший радник юстиції

В.П. ГОРИНЕВСЬКИЙ

ДА СБ України, Тернопіль. – Спр. 13879-П. – Арк. 125.

Оригінал. Машинопис.

У кінці документа – фіолетова кругла печатка з зображенням тризуба всередині в колі й написом по колу: «Прокуратура України. Прокуратура Тернопільської області».

Юрій ЛИСИЙ, Андрій СОВА

МАТЕРІАЛИ ОУН І УПА У ФОНДАХ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Історія Української Повстанської Армії є однією з яскравих сторінок українського визвольного руху, який привертає все більшу увагу не тільки істориків, але й широкого загалу. Вивчення окремих аспектів діяльності УПА вимагає залучати усі збережені джерела. У цьому плані дуже важливо віднаходити документи, що їх переховували повстанці. Нещодавно, у квітні 2003 р., випадково знайдено документи УПА на Яворівщині. Житель с. Рогізне (сучасна назва – Рогізно) Яворівського р-ну Львівської обл. Сеймівський Богдан Васильович під час лісопосадки приблизно в 1 км на схід від села біля лісового масиву викопав, зачепивши плугом, металеву заіржавілу скриньку завбільшки 19,8x35,7 см. Усередині виявилися напівзнищені документи, що стосуються діяльності ОУН та УПА на Яворівщині. Вони були погнилі з боків, зліплені у грудки й погано надавалися до читання. Найбільше постраждали від вологи рукописні матеріали.

З ініціативи ректора Львівського державного інституту фізичної культури М. С. Герцика у жовтні 2003 р. знахідку передано до Наукової бібліотеки Львівського національного університету ім. І. Франка. Після реставраційних робіт реставратора першої категорії Центрального державного історичного архіву України у Львові Д. М. Шевчук у березні 2004 р. за сприяння директора НБ ЛНУ ім. І. Франка Б. З. Якимовича документи передано до НБ ЛНУ ім. І. Франка у відділ рідкісних рукописних та стародрукованих книг ім. Ф. П. Максименка (вул. Драгоманова, 17). 11 жовтня 2004 р. працівники цього відділу відкрили виставку під назвою «Діяльність ОУН-УПА у Яворівському районі (на основі знахідок біля с. Розгірче)». У підготовці виставки активну участь брали працівники відділу Н. П. Швець, Г. М. Демченко, Г. А. Можарова, Н. В. Кіт та Ю. П. Лисий.

Опис документів здійснили співробітники відділу рідкісних рукописних та стародрукованих книг ім. Ф. П. Максименка Н. В. Кіт (магістр історії) та Ю. П. Лисий (аспірант кафедри новітньої історії України ЛНУ ім. І. Франка). Вони систематизували матеріал у 197 справ, які ввійшли до двох описів 357-го фонду. До першого опису ввійшла 141 справа, до другого – 56.